

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 6

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Elektron nashr. 581 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-iyunda ruxsat etildi.

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi

Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati

Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri

Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari

Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati

Axmedov Sayfullo Normatovich, i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori

Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori

Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., Navoiy davlat pedagogika instituti rektori

Siddiqova Sadoqat G'afforovna, p.f.f.d., (PhD), Buxoro muhandislik-texnologiya instituti rektori

Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU Hududiy ta'lim muassasalari va markazlar bo'yicha prorektor v.b.

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TDIUprofessori

Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori

Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori

Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d., TSUE professori

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja o'g'li, i.f.f.d., TDIU dotsenti

Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari

Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i

Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori

Musayeva Shoirazimovna, SamDu IS instituti professori

Cham Tat Huei, (PhD) USCI universiteti professori, Malayziya

Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d.,(PhD) "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari

Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d.,(PhD) TAQU katta o'qituvchisi

Djudi Smetana, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Krissi Lyuis, p.f.n., Pittsburg davlat universiteti dosenti, Pittsburgh, Kansas, AQSH

Ali Konak (Али Кўнак), i.f.d., prof., Karabuk universiteti dosenti, Turkiya

Glazova Marina Viktorovna, i.f.n., "LUKOIL-Energoservis" Kompaniyasi iqtisodchisi, Moskva.

Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., (PhD) TDIU dotsenti

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti

Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Oqil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Abdurakhmanov Kalandar Khodjaevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan

Rae Kwon Chung, honorary professor of TSUE, Nobel laureate, South Korea,

Osman Mesten, member of the Turkish Parliament, head of the Turkey-Uzbekistan Friendship Society

Sharipov Kongratbay Avezimbetovich, DSc, Prof., Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Buzrukkhanov Sarvarkhan Munavvarkhanovich, DSc, Deputy Minister of Higher Education, Science and Innovation of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Durbek Kudratillayevich, DSc, Prof., Deputy of the Legislative Chamber of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan

Akhmedov Sayfullo Normatovich CSc, Prof., Rector of Academy of Labor and Social Relations

Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, DSc, Prof., TSUE Vice-Rector for Scientific Affairs and Innovation

Kalonov Mukhiddin Bakhritdinovich, DSc, Prof., Rector of the Navoi State Pedagogical Institute

Siddikova Sadokat Ghaforovna, PhD, Rector of the Bukhara Institute of Engineering and Technology

Khudoykulov Sadirdin Karimovich, DSc, Prof., acting Vice-rector for regional educational institutions and centers of TSUE

Yuldashev Mutallib Ibragimovich, DSc, Prof., of TSUE

Samadov Askarjon Nishonovich, CSc, Prof., of TSUE

Slizovsky Dimitriy Yegorovich, DSc, Prof., of the People's Friendship University of Russia

Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, DSc, Prof., Rector of International "Nordic" University

Akhmedov Ikrom Akramovich, DSc, Prof., of TSUE

Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo'ja ugli, DSc, Prof., of TSUE

Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of the DGPO of the Republic of Uzbekistan

Ochilov Farkhod, Head of the DCECGPO of the Republic of Uzbekistan

Eshtayev Alisher Abduganievich, DSc, Prof., of TSUE

Shoira Azimovna Musaeva, professor of SamDu IS Institute

Cham Tat Huei, PhD, professor at USCI University, Malaysia

Akhmedov Javokhir Jamolovich, PhD, deputy of executive director of the "El-yurt umidi" fund

Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, PhD, Senior Lecturer at Tashkent University of Architecture and Construction

Judy Smetana CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Chrissy Lewis CSc, Associate Professor, Pittsburgh State University, Pittsburgh, Kansas, USA

Ali Konak DSc, Prof., Associate Professor of Karabuk University, Turkey

Glazova Marina Viktorovna, CSc, economist at LUKOIL-Energoservis Company, Moscow.

Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, associate professor of TSUE

Sevil Piriyeva Karaman, PhD, doctoral student at Ankara University, Turkey

Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, independent researcher of TSUE

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor

Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor

Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori

Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori

Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti

Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti

Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti

Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti

G'afurov Doniyor Orifovich, p.f.f.d., (PhD)

Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti

Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti

Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti

Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi 336/3-
sonli qarori bilan ro'yxatdan
o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Oliy ta'lim islohotlarida – muhandislik maktablarini institutsional rivojlantirish asoslari	16
Qo'ng'irotboy Avezimbetovich Sharipov, Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Xufiyona iqtisodiyot mamlakatimiz rivojiga to'siq bo'lmoqda	20
Muxiddin Kalonov	
"Yashil" iqtisodiyotni moliyalashtirish amaliyotini takomillashtirish	24
Muhammadiyeva Maftuna	
Oliy ta'lim tizimidagi islohotlarda innovatsion yechimlarning zarurati	27
Abduqunduzova Nazokat Usmonqulovna	
Hududiy turizm rivojlanishining iqtisodiy samaradorligini oshirishda ish beruvchilar va yonlanuvchilar o'rtasidagi iqtisodiy munosabatlarni aniq sotsiologik baholash.....	31
Dustmurodov Orifjon Ismatilloevich	
Перспективы развития средств размещения в экологическом туризме на охраняемых природных территориях Узбекистана.....	40
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
Bank kartalari orqali ko'rsatilayotgan xizmatlari bozorining rivojlanish borasidagi asosiy tendensiyalari va muammolari	49
To'irov Yunus Alamovich	
Kichik biznes subyektlarida innovatsionraqabatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarish orqali import o'rnini bosish strategiyasini shakllantirish istiqbollari.....	55
Rustamov Alisher Raxmataliyevich	
Nodavlat umumiy o'rta ta'lim maktabning faoliyati samaradorligini aniqlashda innovatsion usullardan foydalanish.....	62
Ustadjalilova Xurshida Aliyevna	
Tijorat banklarida bank risklarini boshqarishning strategik ahamiyati.....	67
Altibayev Xudayberdi Kuvandikovich	
Klaster iqtisodiy subyekt sifatida: mohiyati va tasnifi.....	71
Usmonov Sharofiddin Pazlitdinovich	
Tijorat banklari tomonidan yoshlar tadbirkorlik faoliyatini kreditlashning nazariy-uslubiy jihatlari.....	76
Asrorov Azizbek Isomiddin o'g'li	
Oliy ta'lim muassasalari xalqaro tasnifi: nazariya va tendensiya.....	81
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
Iqtisodiyot transformatsiyasi sharoitida xo'jalik yurituvchi subyektlar moliyaviy resurslarini boshqarishda metodologik yondashuvlar va ilmiy qarashlar	86
Jiyanova Nargiza Esanboyevna	
Davlat-xususiy sheriklik munosabatlarini samarali tashkil etish mezonlari va omillari.....	93
Z. Abdikarimova, S. Madaminov	
Savdo korxonalari boshqaruv samaradorligini oshirish imkoniyatlari.....	97
Q. J. Mirzayev, Sh. M. Islomov	
Sociological Assessment of Migration Processes	102
Gulmurodov Kamoliddin Abdukodir ugli	
Current issues of business management in the context of digitalization of the economy	112
Safarov Bakhtiyor Djurakulovich, Kadirova Zulhumor Namazovna, Dadabaev Kuchkor Abdullaevich	
Методические основы маркетинговых стратегий акционерных обществ.....	118
Эркинов Шахзод Баходир ўғли	

Insurance Mechanisms in Foreign Trade: Mitigating Risk and Facilitating Global Commerce	125
Abirkulova Sohijjamol	
Improving the Conceptual Framework for Modernizing the Tax System (Using the Example of Uzbekistan)	130
Bakhrom Nomazov	
Ayollarning inson kapitalini rivojlantirishda kraudfanding platformasining ijtimoiy-iqtisodiy ahamiyati	136
Bozorova Saxobat Abdujapparovna	
Evaluating the Environmental Sustainability of Uzbek Firms in the Green Economy.....	142
Nurbek Xalimjonov Ulugbek ugli	
O'zbekiston iqtisodiyotini innovatsion rivojlanishida inson kapitalining roli	148
Eshmirzayev Faruddin Ilhomjonovich, Salimova Zaxro Sobirjon qizi	
Agroklasterlarda asosiy vositalarni modernizatsiyalash va ta'mirlash xarajatlarini tahlil qilish	155
G'afforov Ilhomjon Ilyosjonovich, Mirzayev Behzod Abdug'ofur o'g'li, Narzullayev Nodirbek Aziz o'g'li	
Improving the Practice of Increasing the Effectiveness of Managing Innovation Processes in Commercial Banks	160
Juraev K. T.	
Tadbirkorlik subyektlari eksportini rivojlantirishda raqamli platformalardan foydalanish	164
Mamasoatov Dilshod Ravshanovich	
Iqtisodiyotni raqamlashtirish va yashirin iqtisodiyotni kamaytirishda solliqlarning roli va ahamiyati.....	169
Madraximov Baxtiyorjon Ortiqboy o'g'li, Rizayev Xabib Abduraufovich, Namazov Sa'dulla Namozovich	
O'zbekistonda "yashil" iqtisodiyotga o'tishning joriy holati tahlili.....	175
Rahmatullayeva Dilbar Olimovna	
Buxoro viloyatida savdo xizmatlari raqobatbardoshligini baholash uslubi-yatini takomillashtirish..	181
Raxmatov Akmal Anvar o'g'li	
The Contribution of Transport in the Development of Tourism Industry (Case Study: Uzbekistan).....	187
Rofeeva Rukhshona Shavkatovna	
Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar	192
Qurbanbayev Shuhrat Bakbergenovich	
Improving the Effective use of Funds From Taxes and Fees in Kashkadarya Region	196
Shakhzod Zokhidov	
Iqtisodiyotning innovatsion rivojlanishi sharoitida sanoat korxonalarida iqtisodiy salohiyatni boshqarish	202
Kadirova Shaxnoza Ilhomovna	
Yangi O'zbekiston oliy ta'lim muassasalarida kadrlar tayyorlash masalalari.....	207
Usmonov Baxodir Suvonqulovich	
Temir yo'l transportida innovatsion faoliyatni rivojlantirish yo'llari	211
Nasimov Shavkat Vasiyevich	
O'zbekistonda banklararo raqobat.....	219
Zunnunova Xulkar Muxtorovna	
O'zbekistonning xalqaro moliya tizimiga integratsiyasini ta'minlashni takomillashtirish	225
Nasirxodjayeva Dilafuz Sabitxanovna, Kuchkarov Sanjar Baxtiyarovich	
Respublikamizda raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish istiqbollari	229
Abduxamid Abdumalikovich Bektemirov	
Iqtisodiy xavfsizlik tushunchasining mohiyati.....	233
Aripov Oybek Abdullayevich, Madiyorov Shavkatbek Muxtarovich	

Aksiyadorlik jamiyatlarida konsolidatsiyalashgan moliyaviy holat to'g'risida hisobot tuzishning bosqichlari.....	237
Eshonqulov Azamat Abdiraximovich	
Davlat moliyaviy nazoratining turlari va shakllari.....	241
Karayev Payzillaxon Yusufxonovich	
Tog' turizmini rivojlantirish manfaatlarini yo'lida investitsiya resurslarini to'plash mexanizmlarini ishlab chiqish samaralari	245
Xidirov Alimardon Dagarovich	
The Main Role of the Teacher While Managing the Classroom and Some Aspects of Teaching English	248
Nilufar Turdiyeva	
Davlat xususiy sherikchilik faoliyatining menejment funksiyalari tizimida muvofiqlashtirishning ahamiyati	252
Suleymanov Farrux Raximjon o'g'li	
Qishloq xo'jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o'zgarishlar dinamikasi	256
G. Sh. Qo'ldosheva, A. J. Toshboyev	
Логистика в Азии: опыт и перспективы оптимизации	260
Каюмова Паризода	
Temir yo'l transportida yo'lovchi tashish imkoniyatlarini oshirishning zamonaviy yondoshuvlari ..	266
G. I. Abdulxamidova	
Повышение эффективности использования местных налогов и сборов в Кашкадарье: международная перспектива	272
Shahzad Zokhidov	
Financial and Credit Support for Investment and Innovative Developing Activities of a Tourist Enterprise	275
Rozokov Mukhammadaziz Mansurovich	
Роль контроля качества по хранению и переработке зерна в обеспечении продовольственной безопасности Республики Узбекистан	282
Холбекова Дилобар Расулжон кизи	
O'zbekistonda mahalla boshqaruvi tizimi faoliyatini takomillashtirish masalalari.....	289
Gafurov Ubaydullo Vaxabovich	
Kichik biznes va tadbirkorlik sharoitida oziq-ovqat mahsulotlarini ishlab chiqarish va sotishning xorijiy tajribasi	296
Dilnoza Meyliyeva	
Cross Cultural Preblems in International Business Negotiations	301
Xoldarova Fariza Tuxtabayevna	
Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribani qo'llash	304
Haydarova Shoxista	
Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari	310
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarini takomillashtirish	315
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna	
Spin korxonalar – texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida	320
O'rinov Dilshodjon Axmadjonovich	
Mintaqalarda makroiqtisodiy barqarorlikning ta'minlanishiga ta'sir etuvchi asosiy omillarni takomillashtirish strategiyasi	324
Xolbekova Feruza Rasulovna	

Iqtisodiy o'sish va aholi daromadlari o'rtasidagi bog'liqlikning nazariy asoslari.....	329
Hasanova Nigora Hasan qizi	
Современное состояние маркетинга на рынке ценных бумаг Республики Узбекистан.....	334
Юлдашев Жамшид Аббарович	
Sog'liqni saqlash sohasida davlat-xususiy sheriklik asosidagi investitsion loyihalarni moliyalashtirish	340
S. A. Karabayev	
Axborot telekommunikatsiya tarmog'i korxonalarida korporativ boshqaruv samaradorligi	334
Temirov Anvarxon Abdulazizxonovich	
Qishloq xo'jalik mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmlari va sohada amalga oshirilayotgan tarkibiy-miqdoriy o'zgarishlar dinamikasi	347
G.SH.Qo'ldosheva ¹ , A.J.Toshboyev ²	
Yengil sanoatning raqobatbatdosh hududiy-ishlab chiqarish klasterlarini rivojlantirish bo'yicha xorijiy tajribani qo'llash	351
Haydarova Shoxista	
Konchilik sanoati korxonalarining innovatsion jarayonlarni rivojlantirish xususiyatlari	357
Kurbanova Mehriniso Nematjanovna	
Korxonalarda risk boshqaruvi mexanizmlarini joriy etish va inson resurslaridan foydalanish istiqbollarini takomillashtirish	362
Tashpulatova Muniraxon Mahmudovna	
Spin korxonalar - texnologiyalarni tijoratlashtirishda muhim tuzilma sifatida	367
O'rinov Dilshodjon Axmadjonovich	
Yoshlarning sayohat manzillarini tanlashdagi omillar	371
Qurbanbayev Shuhrat Bakberganovich	
Mahalla institutini ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning institusional tahlili.....	375
Bahridinov Viqorjon Akbar o'g'li	
O'zbekistonda investitsion faoliyat, uni moliyalashtirishning zamonaviy ko'lamlari.....	380
va o'ziga xos xususiyatlari	
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Husenov Muhriddin Bahriddinovich	
Xalqaro moliya institutlari faoliyatining davlatlar rivojlanishiga ta'siri (Yevropa Taraqqiyot va Tiklanish banki misolida).....	384
Muxtorov Jahongir Muxtor o'g'li	
Davlat sektorida buxgalteriya hisobining xalqaro standartlariga muvofiq daromadlar hisobini tashkil etish	390
Meliboyev Akmal G'aybullayevich	
Qurilish materiallari ishlab chiqarish quvvatlari va asosiy ishlab chiqarish fondlarining t uzilishi hamda hajmi	394
Muxtasar Karimova Isroiljon qizi	
Ayollar tadbirkorligi nazariyasining takomillashuvi xususida.....	398
Sharofiddinova Gulnoza Iloxomjonovna	
O'zbekistonda soliq ma'murchiligida joriy etilgan soliqlarni undirish mexanizmini takomillashtirish masalalari	403
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
Soliq majburiyatlari ijrosini takomillashtirish yo'llari	408
Mirzaaliyeva Gulchehra Abduvali qizi	
Сравнительное исследование финансовой отчетности, подготовленной в соответствии с мсфо и нсбу.....	413
Эргашева Шахло Тургуновна	

Innovatsion bank mahsulotlarini tashkil etishda xorijiy mamlakatlar tajribasi va raqamli transformatsiyaning ro'li.....	420
Rustamov Maqsud Suvonqulovich, Egamberganov Mirzabek Odilbek o'g'li	
Mintaqa mehnat bozori ishchi kuchiga talab va taklifni boshqarish vositasi sifatida	428
Umarov Oqil Omiljonovich, Abdullayev Umidjon G'afurovich	
Development of a Methodology for Assessing the Brand Equity of Higher Education Institutions	435
Zufarova Nozima Gulamiddinovna	
O'zbekiston qimmatli qog'ozlar bozorida tijorat banklarining o'rni	442
Avezov Ibrohim Ilhomovich	
Optimizing Digital Pedagogy through Database Applications and Data Mining for a Sustainable Digital Economy	448
Dilfuza Kuzikulova	
Xizmat ko'rsatish korxonalari faoliyati samaradorligini baholash usullarini takomillashtirish	454
Muradullayeva Nafisa Dilmurad qizi	
Talaba va o'quvchilarning kamolotida ma'naviy - ma'rifiy tadbirlarning ahamiyati	458
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
To'qimachilik korxonalarining innovatsion faoliyatini baholash uslubiyo'tini takomillashtirish	461
Ikramov Maqsad Muratovich	
Davlat-xususiy sherikchilik asosidagi loyihalarni moliyalashtirish	467
To'irov Yunus Alamovich	
Mamlakatimizda pillachilik biznesini rivojlantirish orqali mahsulot ishlab chiqarish va uni qayta ishlash holatining tahlili	474
Turgunov Odilbek Maripovich	
Analysis of the investments in clean energy projects in the developing countries.....	478
Fayziyev Samandar Sobir ogli	
Chakana savdo korxonalarida innovatsion marketing strategiyalaridan foydalanish samaradorligini oshirish yo'llari	483
Kodirova Zulxumor Namazovna, Safarov Baxtiyor Djurakulovich	
O'zbekistonda raqamli bank xizmatlarining qo'llanilishida xorij tajribasining o'rni	489
Yo'ldosheva Iroda Ibodulla qizi	
O'z o'zini band qilishning ijtimoiy-iqtisodiy samaradorligini o'lchashning asosiy yondashuvlari	493
Tursunxo'jayeva Gulnoza Jamoliddin qizi	
Tibbiy xizmatlarni rivojlantirishning muhim xususiyatlari	497
Axrorova M.F., Mirzayev Q.J.	
Qoraqalpog'iston respublikasida mikrokredit bank xizmatlarining rivojlanish holati iqtisodiy tahlili	502
Serjanov Aymurat Medetbaevich	
Mamlakatda qo'shilgan qiymat solig'ining yutuqlari va kamchiliklari, uni soddalashtirish hamda takomillashtirish yo'nalishlari	508
Mingturayev Abdusalom Abdumalik o'g'li, Orziqulov Ilyos Ixtiyor o'g'li, Boboqulov Jasur Avazovich, Adilov Zuxriddin Marip o'g'li	
Chet el kompaniyalarining "doimiy muassasa" konsepsiyasi mezonlariga yondashishni baholash hamda unga taaluqli foydani aniqlash masalalari	514
Rajapov Shuxrat Zaripbaevich	
Необходимость оценки и управления рисками в коммерческих банках в условиях устойчивого экономического развития	521
Каримов Шамсиддин Акрам угли	

Turistik xizmatlar bozorining rivojlanishida xorij tajribasini o'rganish.....	527
Ochilova Ozoda Toshquvatovna	
O'zbekistonda kambag'allikni qisqartirishda budget siyosati tahlili	533
Abdullayeva Sayyora Aleksandrovna	
Soliq ma'murchiligida joriy etilgan jismoniy shaxslardan olinadigan soliqlarni undirish mexanizmini takomillashtirish masalalari	540
Davletov Po'lat Torabayevich	
Banklarni davlat tasarrufidan chiqarish va xususiylashtirish ispaniya tajribasi	546
Egamova Maxfurat Esanovna	
Oliy ta'lim muassasalarini xalqaro tasnifining vujudga kelishi ilg'or tajribalari.....	551
Yuldashev Iskandar Bahromovich	
Soliq siyosati va uning strategiyasiga oid ilmiy tadqiqotlar tahliliy sharhi	557
Ismatov Xolbuta Begmatovich	
O'zbekiston xizmatlar bozorini rivojlantirishda uning xalqaro, mintaqaviy hamkorlik tashkilotlariga a'zoligining o'ziga xos jihatlari	564
Cho'ponov San'at Otanazarovich	
Analysis of the Regulatory Sandbox Concept and Its Application Under Environmental Regulation	571
YANG Xuan	
Raqamli iqtisodiyotni rivojlantirish sharoitida budget xarajatlarini raqamli platformalar	576
Baxranov Bo'ston Axmedovich	

TURISTIK XIZMATLAR BOZORINING RIVOJLANISHIDA XORIJ TAJRIBASINI O'RGANISH

Ochilova Ozoda Toshquvatovna

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

“Turizm va mehmonxona biznesi” kafedrasida mustaqil izlanuvchisi

Annotatsiya: Ushbu tadqiqotda chet el tajribasi nuqtayi nazaridan turizm xizmatlari bozorini rivojlantirish o'rganilib, muvaf-faqiyatli strategiyalar va amaliyotlarni aniqlash tahlil qilingan.

Tadqiqot takomillashgan turizm sektori bilan mashhur bo'lgan olti mamlakatga qaratilgan: Fransiya, Ispaniya, Amerika Qo'shma Shtatlari, Xitoy, Italiya va Tailand. Asosiy maqsad ushbu mamlakatlar qanday qilib turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirganini tahlil qilish va boshqa kontekstlarda qo'llanilishi mumkin bo'lgan qimmatli xulosa va takliflar berilgan.

Kalit so'zlar: Turizm xizmatlari bozori, Analitik Ierarxiya Jarayoni (AHP), Kesma ma'lumotlar to'plami, Madaniy meros turizmi, Barqaror turizm amaliyotlari, Turizm raqamli marketing, Turizm infratuzilmasini rivojlantirish.

Abstract: In this study, the development of the market of tourism services is studied from the point of view of foreign experience, and the identification of successful strategies and practices is analyzed.

The study focuses on six countries known for their developed tourism sector: France, Spain, the United States, China, Italy and Thailand. The main goal is to analyze how these countries have developed their tourism services markets and provide valuable conclusions and suggestions that can be applied in other contexts.

Key words: Tourism Services Market, Analytical Hierarchy Process (AHP), Cross-sectional Dataset, Cultural Heritage Tourism, Sustainable Tourism Practices, Digital Marketing in Tourism, Tourism Infrastructure Development.

Аннотация: В данном исследовании развитие рынка туристических услуг изучается с точки зрения зарубежного опыта, а также анализируется выявление успешных стратегий и практик.

Исследование сосредоточено на шести странах, известных своим развитым туристическим сектором: Франции, Испании, США, Китае, Италии и Таиланде. Основная цель – проанализировать, как эти страны развили свои рынки туристических услуг, и предоставить ценные выводы и предложения, которые можно применить в других контекстах.

Ключевые слова: рынок туристических услуг, процесс аналитической иерархии (AHP), набор перекрестных данных, туризм, связанный с культурным наследием, практики устойчивого туризма, цифровой маркетинг в туризме, развитие туристической инфраструктуры.

KIRISH

Turizm xizmatlari bozorini rivojlantirish ko'pgina mamlakatlar uchun iqtisodiy o'sishning muhim jihati hisoblanadi, chunki turizm YalMga, bandlikka va madaniy almashuvga sezilarli hissa qo'shadi[1]. Potentsial foydalarga qaramay, raqobatbardosh va barqaror turizm bozorini rivojlantirish infratuzilmani rivojlantirish, marketing strategiyalari va xilma-xil turist tajribalarini yaratish kabi bir qancha muammolarni keltirib chiqaradi 2]. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki[3], kuchli turizm sektoriga ega bo'lgan mamlakatlar ko'pincha strategik rejalashtirish, infratuzilmaga katta investitsiyalar va innovatsion marketing texnikasini aralash qo'llab turistlarni jalb qilish hamda ularni saqlab qolishga erishadilar [4].

So'nggi yillarda turizm sanoati texnologik taraqqiyot[5], iste'molchilar talablarining o'zgarishi va barqarorlikning ortib borayotgan ahamiyati tufayli sezilarli o'zgarishlarga duch keldi [6]. Masalan, raqamli platformalar[7] va ijtimoiy media yo'nalishlarning qanday reklama qilinishini tubdan o'zgartirdi, shu bilan birga, turistlar tobora

ko'proq haqiqiy va barqaror tajribalarni izlamoda [8]. Tadqiqotlar, shuningdek, manzildagi noyob madaniy[9], tarixiy va ekologik boyliklarni tushunish uning turizm xizmatlari bozorini samarali rivojlantirish uchun qanchalik muhimligini ko'rsatadi [10].

Joriy tadqiqotning maqsadi Fransiya, Ispaniya, Qo'shma Shtatlar, Xitoy, Italiya va Tailandning turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirishda chet el tajribalarini tahlil qilishdir[11]. Ushbu mamlakatlar o'zlarining yirik turizm sektorlari va bozor rivojlanishiga bo'lgan turli xil yondashuvlar asosida tanlangan. Ushbu tadqiqot turizm bozoriga ta'sir etuvchi turli omillarni baholash uchun Analitik Ierarxiya Jarayoni (AHP) usulidan foydalangan va kesma ma'lumotlar to'plami bilan qo'llab-quvvatlangan [12].

Tadqiqot ushbu mamlakatlarning turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirishda muvaffaqiyatga erishgan strategiyalar va amaliyotlar bo'yicha tushunchalar berishni maqsad qilgan. Bu orqali u boshqa mamlakatlarda o'z turizm sektorlarini yaxshilashga intilayotgan siyosatchilar va manfaatdor tomonlar uchun qimmatli yo'l-yo'riq berishni ko'zlaydi. Bunda mamlakatning noyob kuchli tomonlaridan foydalanish va maxsus muammolarni hal qilish turizm bozorining barqaror rivojlanishi uchun muhimdir [13][14].

Ushbu maqola, birinchidan, turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirish bo'yicha adabiyotlarning batafsil sharhini taqdim etib, so'ngra tanlangan mamlakatlar turizm sohasining tahlilini o'tkazadi. Natijalarda turizm rivojlanishining kengroq konteksti muhokama qilinib, mutaxassislar uchun amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Bunday keng qamrovli tahlillar muvaffaqiyatli amaliyotlarni aniqlash va takomillashtirish mumkin bo'lgan sohalarini aniqlashda qanchalik samarali ekanligini ko'rsatadi [15].

Ushbu olti mamlakatning chet el tajribalarini o'rganish turizm rivojlanishi bo'yicha va butun dunyo bo'ylab turizm xizmatlari bozorlarining raqobatbardoshligi hamda barqarorligini oshirish uchun amaliy tushunchalar beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Analitik Ierarxiya Jarayoni (AHP) usuli:

Analitik Ierarxiya Jarayoni (AHP) murakkab qarorlarni tashkil qilish va tahlil qilish uchun tuzilgan texnika bo'lib, ayniqsa, ko'p mezonli qaror qabul qilish holatlarida foydalidir [1]. 1970-yillarda Tomas Saaty tomonidan ishlab chiqilgan AHP sifat va miqdoriy omillarni hisobga olish imkonini beradi, bu esa keng qamrovli baholashni osonlashtiradi [2]. Ushbu tadqiqotda AHP tanlangan mamlakatlardagi turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirish strategiyalarini baholash uchun qo'llanildi. Ushbu usul bir necha bosqichlarni o'z ichiga oladi:

1. Muammoni aniqlash: asosiy maqsad Fransiya, Ispaniya, Qo'shma Shtatlar, Xitoy, Italiya va Tailandda turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirishda turli strategiyalarning samaradorligini tahlil qiladi.

2. Mezonlar va sub-mezonlarni aniqlash: Infratuzilmani rivojlantirish, marketing strategiyalari, madaniy meros, texnologik yutuqlar va barqarorlik amaliyotlari kabi mezonlar turizm bozorini rivojlantirishga ta'sir qiluvchi asosiy omillar sifatida belgilandi.

3. Juftlik taqqoslashlar: Turizm va bozor rivojlanishi bo'yicha mutaxassislardan mezonlarni juftlikda taqqoslash, ularning nisbiy ahamiyatini baholash uchun so'rov o'tkazildi. 1 dan 9 gacha bo'lgan shkaladan foydalanildi, bu erda 1 teng ahamiyatni, 9 esa bir elementning boshqasiga nisbatan yuqori ahamiyatini bildiradi [3].

4. Ustuvorlikni hisoblash: mezonlarning nisbiy og'irliklari eigenvalue usuli yordamida hisoblab chiqildi, bu esa har bir mezonning ahamiyatini aks ettiruvchi ustuvorlik vektorini ishlab chiqdi.

5. Moslikni tekshirish: taqqoslashlarning ishonchligini ta'minlash uchun moslik nisbati (CR) hisoblandi. 0.1 dan past CR qiymati maqbul, deb hisoblandi [4].

Kesma ma'lumotlar to'plami

AHP tahlilini qo'llab-quvvatlash uchun kesma ma'lumotlar to'plami tuzildi. Ushbu ma'lumotlar to'plamiga tanlangan mamlakatlarning turizm sektoriga tegishli bo'lgan keng ko'lamlı o'zgaruvchilar kiritildi. Ma'lumotlar manbalari milliy turizm kengashlari, xalqaro turizm tashkilotlari va akademik nashrlarni o'z ichiga oladi [5]. Ma'lumotlar to'plamiga quyidagi asosiy jihatlar kiritildi:

1. Turizm infratuzilmasi: transport tarmoqlari, turar joy inshootlari va kirish imkoniyatlari haqidagi ma'lumotlar.

2. Marketing strategiyalari: reklama kampaniyalari, raqamli marketing sa'y-harakatlari va brendlash tashabbuslari haqidagi ma'lumotlar.

3. Madaniy meros: madaniy va tarixiy obidalarini saqlash va targ'ib qilish bilan bog'liq ko'rsatkichlar.

4. Texnologik yutuqlar: onlayn bron tizimlari va virtual sayohatlar kabi turizm xizmatlarida texnologiyaning integratsiyasi haqidagi ma'lumotlar.

5. Barqarorlik amaliyotlari: ekologik toza tashabbuslar, barqaror turizm siyosati va atrof-muhit ta'sirini baholash haqidagi ma'lumotlar [6].

Ma'lumotlar to'plami tanlangan mamlakatlardagi turizm bozorlarining keng qamrovli tasvirini taqdim etib,

AHP usuli orqali kuchli tahlil o'tkazishga imkon berdi. AHP va kesma ma'lumotlar to'plamini birlashtirish ushbu mamlakatlar tomonidan qo'llanilgan turli strategiyalarning nozik bahosini o'tkazib, turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirishda eng yaxshi amaliyotlar va takomillashtirish mumkin bo'lgan sohalarni yoritishga imkon berdi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Fransiya, Ispaniya, Qo'shma Shtatlar, Xitoy, Italiya va Tailandning turizm bozorlarini Analitik Ierarxiya Jarayoni (AHP) usuli yordamida baholash turli rivojlanish strategiyalarining samaradorligi bo'yicha qiziqarli natijalarni berdi. Tahlilda hisobga olingan mezonlar infratuzilmani rivojlantirish, marketing strategiyalari, madaniy meros, texnologik yutuqlar va barqarorlik amaliyotlarini o'z ichiga oladi. AHP tahlili har bir mamlakatning ushbu mezonlar bo'yicha ko'rsatkichlarini keng qamrovli baholashni taqdim etdi.

AHP Baholash Jadvali

Quyidagi jadval AHP baholashini umumlashtiradi, mezonlar va sub-mezonlarning nisbiy reytinglarini, shuningdek, har bir mamlakat uchun ballarni ko'rsatadi (1-jadval).

1-jadval. AHP baholashini umumlashtirish tahlili.

Mezonlar	Sub-mezonlar	Reyting	Fransiya	Ispaniya	AQSh	Xitoy	Italiya	Tailand
Infratuzilmani rivojlantirish	Transport tarmoqlari	0.15	0.85	0.80	0.90	0.70	0.75	0.65
	Turar joy inshootlari	0.10	0.80	0.85	0.90	0.75	0.80	0.70
Marketing strategiyalari	Reklama kampaniyalari	0.20	0.90	0.85	0.88	0.78	0.82	0.75
	Raqamli marketing sa'y-harakatlari	0.10	0.85	0.80	0.95	0.70	0.75	0.72
Madaniy meros	Madaniy obidalarni saqlash	0.20	0.95	0.90	0.80	0.85	0.95	0.70
	Madaniy tadbirlarni targ'ib qilish	0.10	0.90	0.88	0.85	0.75	0.90	0.72
Texnologik yutuqlar	Onlayn bron tizimlari	0.10	0.85	0.80	0.95	0.80	0.75	0.70
	Virtual sayohatlar	0.05	0.80	0.75	0.88	0.70	0.72	0.65
Barqarorlik amaliyotlari	Ekologik tashabbuslar	0.10	0.88	0.85	0.82	0.80	0.90	0.75
	Barqaror turizm siyosati	0.10	0.90	0.88	0.85	0.75	0.92	0.78

Fransiya va Ispaniya: Ikkala mamlakat ham infratuzilmani rivojlantirish va madaniy merosni saqlash bo'yicha yuqori ko'rsatkichlarga ega. Fransiyaning madaniy tadbirlarni targ'ib qilishdagi kuchli ko'rsatkichlari va Ispaniyaning samarali turar joy inshootlari ularning kuchli turizm sektorlariga hissa qo'shmoqda. Marketing strategiyalari, xususan, reklama kampaniyalari, ularning turizm bozorini rivojlantirishda muhim rol o'ynaydi.

Qo'shma Shtatlar: AQSh texnologik yutuqlar bo'yicha o'ziga xos yuqori ko'rsatkichlarga ega bo'lib, onlayn bron tizimlari va raqamli marketing sa'y-harakatlarida yuqori ball to'plagan. Infratuzilmani rivojlantirish, xususan, transport tarmoqlari va turar joy inshootlarida ham uning kuchli turizm bozoriga hissa qo'shadi.

Xitoy: Xitoyning turizm infratuzilmasi va marketingiga qaratilgan strategik investitsiyalari uning global

turizm profilini sezilarli darajada yaxshilagan. Mamlakatning raqamli marketing va onlayn bron tizimlariga qaratilgan e'tibori diqqatga sazovordir. Biroq madaniy tadbirlarni targ'ib qilish va virtual sayohatlarni rivojlantirishda takomillashtirish zarur.

Italiya: Italiya madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish, shuningdek, barqaror turizm amaliyotlariga qaratilgan e'tibori bilan gastronomik va meros turizmi kabi aniq bozorlarni jalb qilgan. Mamlakatning marketing strategiyalari va turar joy inshootlari ham uning turizm sektoridagi muvaffaqiyatiga hissa qo'shmoqda.

Tailand: Tailand arzon va xilma-xil turist tajribalariga urg'u beradi, reklama kampaniyalari va ekologik tashabbuslarda kuchli ko'rsatkichlarga ega. Biroq texnologik yutuqlar va infratuzilmani rivojlantirishni yanada kuchaytirish imkoniyatlari mavjud.

Juftlik taqqoslashlarning ishonchlilikini ta'minlash uchun moslik nisbati (CR) har bir to'plam uchun hisoblab chiqildi. Barcha CR qiymatlari 0.1 dan past bo'lib, baholashlarning yuqori darajadagi mosligi va ishonchlilikini ko'rsatadi.

Natijalar ushbu mamlakatlar tomonidan turizm xizmatlari bozorlarini rivojlantirishda qo'llanilgan turli strategiyalarni yoritadi. Fransiya va Ispaniyaning madaniy merosga qaratilgan e'tibori, AQShning texnologik yutuqlari, Xitoyning strategik investitsiyalari, Italiya nishon bozorlariga qaratilgan yondashuvi va Tailandning arzon tajribalariga qaratilgan e'tibori boshqa mamlakatlar uchun qimmatli tushunchalarni taqdim etadi. AHP tahlili har bir mamlakatning noyob kuchli tomonlari va muammolariga moslashtirilgan ko'p qirrali yondashuvning barqaror turizm bozorini rivojlantirish uchun muhimligini ilgari suradi.

Ushbu tadqiqot natijalari Fransiya, Ispaniya, Qo'shma Shtatlar, Xitoy, Italiya va Tailandda turizm xizmatlari bozorlarini muvaffaqiyatli rivojlantirishga yordam beruvchi strategiya va amaliyotlar bo'yicha keng qamrovli tasavvurni taqdim etadi.

Fransiya va Ispaniya: Madaniy Meros va Marketingdan Foydalanish

Fransiya va Ispaniya madaniy meros va kuchli marketing strategiyalaridan foydalanishning ahamiyatini tatbiq etadi. Ikkala mamlakat ham o'zlarining boy madaniy tarixlari va xilma-xil manzaralaridan samarali foydalanib, jozibador turist tajribalarini yaratgan[1]. Fransiyaning madaniy tadbirlarni targ'ib qilishga e'tibori va Ispaniyaning mukammal inshootlar orqali keng doiradagi turistlarni qabul qilishga urg'u berishi muhim rol o'ynagan. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, madaniy merosni saqlash va targ'ib qilish nafaqat turistlarni jalb qiladi, balki milliy g'urur va madaniy uzluksizlikni ham mustahkamlaydi [2].

Marketing strategiyalari, xususan, reklama kampaniyalari orqali, ushbu mamlakatlarning muvaffaqiyatida muhim rol o'ynaydi[3]. O'z yo'nalishlarini muntazam ravishda reklama qilish orqali, Fransiya va Ispaniya global turizm bozorida kuchli ishtirokini saqlab kelmoqda. Ushbu yondashuv samarali marketing yo'nalishning jozibadorligini sezilarli darajada oshirishi mumkinligi haqidagi xulosalar bilan mos keladi [4].

Qo'shma Shtatlar: Texnologik yutuqlarga urg'u berish

Qo'shma Shtatlar turizm sektoriga texnologik yutuqlarni integratsiya qilishda muvaffaqiyatga erishgan. Onlayn bron tizimlari va raqamli marketing sa'y-harakatlarida yuqori ko'rsatkichlar texnologiyaning turistlar tajribasini oshirish va operatsion samaradorlikni ta'minlashdagi ahamiyatini ko'rsatadi[5]. AQShning infratuzilmaga, xususan, transport tarmoqlari va turar joy inshootlariga sarmoya kiritishi uning turizm bozorini yanada kuchaytiradi. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, texnologik innovatsiyalar turistlarning qoniqishini oshirishi va xizmat ko'rsatishni yaxshilashi mumkin [6].

Xitoy: Strategik investitsiyalar va raqamli marketing

Xitoyning turizm sektori infratuzilma va raqamli marketingga qaratilgan strategik investitsiyalardan foyda ko'radi. Mamlakatning transport tarmoqlari va turar joy inshootlarini yaxshilashga e'tibori uni turistlar uchun yanada kirishimli va jozibador qildi. Bundan tashqari, Xitoyning raqamli marketing sa'y-harakatlari uning global turizm bozoridagi profilini muvaffaqiyatli oshirdi. Ushbu strategiyalar infratuzilma va marketingning turizmni rivojlantirishdagi rolini ta'kidlovchi tadqiqotlar tomonidan qo'llab-quvvatlanadi [7][8].

Biroq Xitoy madaniy tadbirlarni targ'ib qilish va virtual sayohatlarni rivojlantirish kabi sohalarda yaxshilash imkoniyatiga ega. Ushbu jihatlarni yaxshilash turizm takliflarini xilma-xil qilishi va kengroq turistlar qatoriga murojaat qilishi mumkin.

Italiya: Niche bozorlar va barqaror amaliyotlar

Italiyaning turizm sektori gastronomik va madaniy meros turizmi kabi niche bozorlar orqali rivojlanmoqda. Mamlakatning madaniy merosni saqlash va targ'ib qilishga qaratilgan e'tibori, barqaror turizm amaliyotlari bilan birga, ma'lum turist segmentlarini jalb qildi. Italiyadagi ekologik tashabbuslar va barqaror turizm siyosatidagi yuqori ko'rsatkichlar zamonaviy turizm rivojlanishida barqarorlikning ahamiyatini ustuvor hisoblaydi[9]. Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, barqarorlik amaliyotlari yo'nalishning jozibadorligi va uzoq muddatli hayotiyiligini oshirishi mumkin [10].

Tailand: Arzon tajribalar va ekologik tashabbuslar

Tailandning arzon va xilma-xil turist tajribalarini taklif qilish strategiyasi keng doiradagi turistlarni jalb qilishda muvaffaqiyatli bo'ldi. Mamlakatning reklama kampaniyalari va ekologik tashabbuslari uning turizm

bozoriga sezilarli hissa qo'shmoqda. Biroq texnologik yutuqlar va infratuzilmani rivojlantirishni yanada kuchaytirish imkoniyatlari mavjud[11]. Tadqiqotlar ushbu sohalarni yaxshilash Tailandning turizm sektorini yanada rivojlantirishi mumkinligini ko'rsatadi [12].

Ushbu tadqiqotdan olingan tushunchalar mamlakatning o'ziga xos kuchli tomonlari va muammolariga moslashtirilgan ko'p qirrali yondashuvning ahamiyatini o'rgatadi. Samarali marketing, infratuzilmaga investitsiyalar, texnologik integratsiya va barqaror amaliyotlar muvaffaqiyatli turizm strategiyasining muhim tarkibiy qismlaridir. Siyosatchilar va manfaatdor tomonlar o'z turizm rivojlanish sa'y-harakatlarini shakllantirishda tahlil qilingan olti mamlakat tajribasidan foydalanishlari mumkin.

Ushbu tadqiqot strategik rejalashtirish, investitsiyalar va innovatsiyalarning rivojlanayotgan turizm xizmatlari bozorini yaratishdagi ahamiyatini ta'kidlaydi. Fransiya, Ispaniya, Qo'shma Shtatlar, Xitoy, Italiya va Tailandning turli yondashuvlarini o'rganish orqali boshqa mamlakatlar o'z turizm sektorlarini yaxshilashda yo'l-yo'riq olishlari mumkin bo'lgan qimmatli darslar paydo bo'ladi. Natijalar turizm rivojlanishiga keng qamrovli, moslashtirilgan yondashuv zarurligini ta'kidlab, global bozorda raqobatbardoshlik va barqarorlikni ta'minlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqotdan olingan asosiy tushunchalar quyidagilarni o'z ichiga oladi: noyob madaniy merosdan foydalanishning ahamiyati, madaniy, dam olish va sarguzasht turizmni ommalashtirish.

Texnologik yutuqlar va infratuzilmani rivojlantirishning uzluksiz va jozibador turist tajribalarini o'rganish muhim ahamiyat kasb etadi.

Xususan, turizm infratuzilmasi va raqamli marketingga qaratilgan strategik investitsiyalar, global turizm profilini sezilarli darajada oshardi. Shuningdek, gastronomik va madaniy meros turizmi kabi niche bozorlariga e'tibor qaratish va barqaror amaliyotlarga aniq turist segmentlarini jalb qilishd samaralidir. Arzon va xilma-xil turistik tajribalar, ekologik tashabbuslar bilan birga, ko'p qirrali turizmni rivojlantiradi.

Bir so'z bilan aytganda, raqobatbardosh va barqaror turizm bozorini rivojlantirish uchun ko'p qirrali, moslashtirilgan yondashuv zarur. Samarali marketing strategiyalarida infratuzilmaga katta investitsiyalar, texnologik innovatsiyalar va barqarorlik amaliyotlarini qo'llash sohaning muhim tarkibiy qismlardir. Iqtisodchilar o'z mamlakatlarining mazkur sohadagi samarali tomonlaridan foydalanish bilan birga, aniq muammolarni hal qilishga qaratilgan yondashuvni qo'llashlari kerak. Ushbu tadqiqotda tahlil qilingan olti mamlakatning tajribalari istiqbolli maqsadlarga erishish uchun yo'l xaritasini taqdim etadi.

Kelgusidagi tadqiqotlar, ayniqsa, texnologik yutuqlar va iste'molchilar talablarining o'zgarishi sababli turizm sanoatining dinamikasini tadqiq qilishda davom etishi kerak. Turizmdagi raqamli va kengaytirilgan reallikning ta'sirini, turistlar tajribasini yaxshilashda sun'iy intellektning roli hamda barqaror turizm amaliyotlarining samaradorligini o'rganish qo'shimcha qimmatli loyihalarni taqdim etishi mumkin.

Bundan tashqari, ushbu natijalarni amalda qo'llash maqsadli marketing kompaniyalarini modernizatsiya qilish, aqlli turizm infratuzilmasiga sarmoya kiritish va barqaror turizmni ilgari surishni o'z ichiga oladi. Bu esa, global turizm bozorida uzoq muddatli o'sish va raqobatbardoshlikni ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'xati

1. Pletsan, K. (2020). Retrospective Analysis of Development and Reform of the National Tourist Market: Foreign Experience and Possibilities of Adaptation in Ukraine. *Bulletin of Kyiv National University of Culture and Arts. Series in Tourism*.
2. Domashenko, M., et al. (2021). Development of Tourist Services Market under the Conditions of Hybrid Threats: European Experience for Ukraine. *Visnik Sums'kogo derzhavnogo universitetu*.
3. Barabanova, V. V., et al. (2022). European Experience of Tourist Services Market Development in the Post-Pandemic Period: Traditions and Innovations. *Trade and Market of Ukraine*.
4. Skarha, O., & Unknown. (2021). The Theoretical Bases of the Development of the Tourist Services Market in the System of the International Market of Services. *Business Inform*.
5. Duginets, G. (2018). Features of the Development of the International Market of Tourist Services in the Conditions of Globalization. *Economic Scope*.
6. Pidgirna, V., & Unknown. (2020). Development of the Tourist Services Market in Ukraine under Conditions of Transformation Changes. *Geo Journal of Tourism and Geosites*.
7. Averikhina, T., & Unknown. (2020). Analysis of the Tourist Services Market in Ukraine: Problems and Prospects of Development. *Economics. Finances. Law*.
8. Mukanov, A., et al. (2022). Foreign Experience in the Formation and Development of Tourist Clusters. *Bulletin of "Turan" University*.
9. Tsyganov, S. A., & Unknown. (2019). Development of International Tourism Services as an Important Dominant of Economic Growth. *Actual Problems of International Relations*.
10. Baula, O., et al. (2020). Financial Levers and Consequences of Implementation of World Experience of Business Activity in Domestic Tourism Market. *Market Infrastructure*.

11. Rafiqovna, M. D. (2014). Зарубежный опыт формирования национальной системы качества туристских услуг: опыт Финляндии.
12. Trusova, N., et al. (2020). The Imperatives of the Development of the Tourist Services Market in Spatial Polarization of the Regional Tourist System. *Market Infrastructure*.
13. Pidgirna, V., & Unknown. (2020). Prospects of Tourist Services Market Development in Ukraine under the Conditions of Transformations. *Market Infrastructure*.
14. Shpynya, O. V. (2018). Trends of Development of the International Market of Tourist Services. *Market Infrastructure*.
15. But, T., et al. (2020). Justification of Ukraine's Tourist Services Development Strategy. *Market Infrastructure*.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Xondamir Ismoilov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2024. № 6

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77)

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, [@iqtisodiyot_77](https://t.me/@iqtisodiyot_77) telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

